

Gekruisigd en begraven

Periodethema: lijden, sterven en opstanding
Johannes 19: 17-42

KERNTEKST

'Het is volbracht!' (Joh. 19: 30b)

UITLEG VAN DE KERNTEKST

Christus' lijden is voorbij Hij is volkomen gehoorzaam geweest en heeft de toorn van de Vader gedragen, het werk dat de Vader Hem opgedragen had, volkomen volbracht om zo het oordeel weg te nemen voor al de Zijnen.

BEGINSITUATIE

We vertellen de lijdensgeschiedenissen vanuit het Johannesevangelie. Pilatus heeft Jezus overgegeven om gekruisigd te worden. Daarna konden de soldaten zich nog even uitleven en maakten van Hem een spotkoning. Ze gaan nu op weg naar het kruis.

DOELSTELLINGEN

- Door de vele verwijzingen naar het Oude Testament weten wij dat het lijden en sterven de vervulling is van het Oude Testament.
- Wij zien dat de Heere Jezus de lijdensweg tot het einde gelopen heeft in gehoorzaamheid aan Zijn Vader en in liefde tot zondaren.
- We leren dat Jezus' liefde tot ons Hem bracht in de Godverlatenheid en dat Hij daardoor alles heeft volbracht. Er hoeft niets meer van ons bij.
- We zien dat door de kruisdood van de Heere Jezus mensen in het licht treden als volgelingen van Hem.

INDELING

- Op weg naar Golgotha.
- De kruisiging.
- Het opschrift.

- De klederen verdeeld.
- Jezus' kruiswoorden.
- Gestorven, geen been gebroken.
- Begraven.

ZINGEN

Psalm 22: 1; 69: 2 en 14

'Via Dolorosa' (Sela liederen)

'Als ik in gedachten sta' (Gezang 46)

'Is dat, is dat mijn Koning' (OTH 116)

'Als ik het wond're kruis aanschouw' (Gezang 48)

'Het is volbracht, zo klonk aan 't kruishout' (JdH 578)

UITLEG VAN DE PSALM

Psalm 69: 14 Jezus ondergaat op de weg naar het kruis felle spot en smaad. Daarmee honen ze God, Die alles ziet. Terwijl Hij weende en Zich onthield van spijze en drank, overladen ze Hem nog meer met smaad, met hoon.

MATERIALEN

Plattegrond van Jeruzalem (zie B4.39)

Plaat van de vijf trappen van vernedering (zie B4.39)

BORDPLAN

Goede Vrijdag!?

INTRODUCTIE

Kies een van deze introducties:

- Kennis opfrissen m.b.v. vragen over de vertelling van vorige week.
Waarom ging Jezus naar de hof van Gethsémané?
Wie was er nog meer op weg naar die hof?
Wat gebeurde er met de hele horde soldaten toen Jezus sprak?
Wat kun je daarvan leren?
Waar waren de discipelen toen Jezus tenslotte gevangengenomen werd?
Waarom moest Jezus door Pilatus berecht worden?
Waarom liet Pilatus Jezus niet los?
Tot welke straf veroordeelt Pilatus Jezus?
- Wanneer weet je dat het waar is wat je vader of moeder je heeft beloofd? Precies, als het gebeurt zoals zij hebben gezegd. Bijvoorbeeld: je moeder belooft dat jullie een keer naar de dierentuin zullen gaan. In de vakantie zegt ze plotseling: 'Ik heb een verrassing voor jullie. Morgen gaan we naar de dierentuin.' Dan weet je: wat zij heeft beloofd, gebeurt ook. Alle dingen die gebeuren met de Heere Jezus zijn ook al eerder beloofd of gezegd. Waar kun je al heel veel over de Heere Jezus lezen terwijl Hij nog niet op de aarde is? In het eerste deel van de Bijbel. Hoe heet dat stuk van de Bijbel? Het Oude Testament. Wie heeft er al dingen over de Heere Jezus gezegd? En op welke manier hebben de Israëlieten kunnen zien dat de Heere Jezus moest lijden en sterven, een offer moest brengen?
- Hoe vind je het als jij straf krijgt voor iets wat een ander, je broertje of je vriendinnetje, heeft gedaan? Waarom vind je dat zo naar? Op wie ben je dan boos? Vandaag horen wij over Jezus, de Zoon van God, Die niet zomaar een straf kreeg, maar moest sterven voor straf.

BRUGZIN OF BEGINZIN

Goede Vrijdag, de sterfdag van de Heere Jezus en toch goed?

Vertelling

OP WEG NAAR GOLGOTHA

Vandaag is het inderdaad vrijdag in de stad Jeruzalem. Vrijdag is altijd een heel speciale dag in het land Israël. In elk gezin is de moeder hard bezig om alles in orde te krijgen voordat het avond wordt. Want dan begint de sabbat, de rustdag, de dag van de heilige God Die hen uit Egypte leidde. Dan moet alles klaar staan voor de maaltijd, mag er geen werk meer gedaan worden en komen de families bij elkaar om de dag van Heere te vieren.

Maar deze vrijdag is wel een heel bijzondere vrijdag, want het is ontzettend druk in Jeruzalem. Heel veel vreemdelingen, gasten en mensen van buiten Jeruzalem zijn in de stad om over enkele dagen het paasfeest, het Pascha te vieren. De straten zijn overvol, het is een drukte van belang bij het tempelplein, op de markt. En juist op deze vrijdag hebben de Joodse leiders Jezus gevangengenomen. Eindelijk is hun plan gelukt. Ja, zelfs Pilatus de Romeinse stadhouder heeft aan hun plan meegewerkt. Hij heeft Jezus, die Profeet uit Nazareth, uitgeleverd om gekruisigd te worden. Wie had dat gedacht? Even was het nog spannend geweest toen hij telkens maar zei: 'Ik vind geen schuld in Hem.' Maar gelukkig hebben de overpriesters het volk en Pilatus kunnen overtuigen dat Jezus des doods schuldig was. 'Kruisig Hem! Kruisig Hem!' En nu? Nu moet de straf nog worden uitgevoerd. Daar zijn de Romeinse soldaten voor. Daar draaien zij hun hand niet voor om. Na een spelletje met de veroordeelde Jezus, wat hadden ze een plezier gehad om die spotkoning, hebben ze Hem Zijn eigen kleren weer aan laten doen en Hem de kruisbalk op de schouders gelegd. Pijn, ach wat geven de soldaten daar om. Onschuldig naar het kruis? Daar weten de soldaten niets van? Jezus, Verlosser, Zoon van God? Daar hebben de soldaten geen boodschap aan. Zij doen hun werk. Op naar Golgotha. Naar de heuvel net buiten de poort van Jeruzalem. Daar moeten veroordeelden heen. Buiten de stad! Daar is de schandpaal, daar zal de vloekdood plaatsvinden.

DE KRUISIGING

Daar aangekomen staan de drie kruispalen al te wachten in de brandende zon. Een voor Jezus, de Zoon van God en twee voor misdadigers, moordenaars. Snel doen de soldaten hun werk. Met ruwe bewegingen maken ze Jezus en de beide moordenaars aan de kruispaal vast. Wat een verschil. Jezus Die levens redt, levend maakt, wordt gelijk gekruisigd met misdaggers die levens hebben genomen, mensen hebben gedood. Begrijp jij het? Toch stond dat al lang geleden in de Bijbel geschreven. De profeet Jesaja voorspelde al dat de Heere Jezus precies als een misdadiger behandeld zou worden (Jes. 53: 12, wijs aan in de Bijbel).

HET OPSCHRIFT

Een ding is wel vreemd. Boven de hoofden van de gekruisigde mannen maken de soldaten een bordje vast. Daarop staat geschreven wat iedere misdadiger fout heeft gedaan. Ook dit klusje hoort bij de kruisiging. Maar dat ene bordje, dat van die middelste Kruiseling, daar staat toch zo iets vreemd op. 'Jezus de Nazarener, de Koning der Joden.' Het staat wel in drie talen.

Bevreemd halen de soldaten hun schouders op. Daar hoef je toch niet voor ter dood veroordeeld te worden? Och, het zal hun een zorg zijn wat er boven die stervelingen hangt. Zij gaan straks onder het kruis hun feestje vieren. Maar wat voor de soldaten geen zorg is, is het voor de overpriesters wel. Belachelijk wat Pilatus op dat bordje heeft laten schrijven. Alsof deze Man hun Koning zou zijn. Een Koning aan het kruis. Nee, dat moet anders. Ze haasten zich naar stadhouder Pilatus en zeggen: 'Pilatus, schrijf toch niet dat Hij de Koning der Joden is, maar schrijf dat Hij *gezegd* heeft dat Hij de Koning der Joden is. Dit is gewoon niet waar! En iedereen kan het lezen, de soldaat, de voorbijganger op de weg, de Jood en de buitenlander, want het staat wel in drie talen geschreven.' Maar Pilatus is het zat. 'Wat ik geschreven heb, heb ik geschreven.' Er valt niets meer aan te veranderen. Misschien moet Pilatus stiekem wel lachen om die lastige Joden. Het is hun verdiende loon.

DE KLEDEREN VERDEELD

Intussen zijn de soldaten klaar met hun klus. Nu komt het wachten, wachten totdat de kruiselingen sterven. Maar eerst nog een leuk klusje. Het verdeelen van de kleren. Dat is hun buit, hun extraatje. Eén voor één worden de kledingstukken verdeeld. Iedere soldaat krijgt evenveel, totdat ze het onderkleed van de Heere Jezus hebben. Het is prachtige fijne stof, geen naadje erin. Om eerlijk te verdelen zouden ze het in vieren moeten scheuren, maar dat is zonde. Ze hebben een beter plan. Ze zullen er om loten. Terwijl de soldaten het zich gemakkelijk maken aan de voet van het kruis en het spel spelen om Zijn onderkleed, hangt de Heere Jezus daar zonder kleren aan het kruis. Vreselijk toch? Ook dat stond al geschreven in de Bijbel. Lees maar in Psalm 22: 19 'Zij verdeelden Mijn kleding onder elkaar en wierpen het lot.'

JEZUS' KRUISWOORDEN

Maar wie nu denkt dat de Heere Jezus dit allemaal zomaar laat gebeuren, heeft het mis. Wie goed geluisterd heeft, heeft gehoord dat de Heere Jezus heeft gebeden voor de soldaten die Hem kruisigden. 'Vader, vergeef het hun, want zij weten niet wat zij doen.' Wie bidt er nu voor zijn moordenaars? Dat doet Jezus! Voor de soldaten is dit een klusje wat hoort bij een Romeinse soldaat zijn, zij weten niet dat zij de Messias, de Zoon van de levende God de vloekdood laten sterven. Zij weten niet dat dit moest gebeuren om zo de straf op de zonden, ook hun zonden te dragen. Niet alleen de soldaten staan bij het kruis. Ook overpriesters en Schriftgeleerden en Jezus' moeder met nog drie vrouwen. Wat een verdriet. 'Zie een zwaard zal door uw ziel gaan.' Welke moeder kan het verdragen als haar zoon aan het kruis wordt gedood.

Onschuldig nog wel! Of eigenlijk met de schuld van allen die Hem lief zijn, op zich. Als Jezus opkijkt en Zijn moeder zo ziet staan, dan kan Hij niet anders dan voor haar zorgen. Naast haar staat Johannes, de discipel die Jezus liefhad. 'Vrouw', zegt Hij, 'zie uw zoon, en zoon zie uw moeder.' Vanaf die dag neemt Johannes de moeder van de Heere Jezus op in zijn huis. Zo zorgt de Heere Jezus zelfs bij Zijn sterven nog voor Zijn moeder. Dan wordt het stil, heel stil op de heuvel Golgotha. En wat nog nooit eerder gebeurde als er iemand gekruisigd werd, gebeurt nu. De zon wordt donker, het wordt zwart als de nacht. De soldaten staken hun spel, de overpriesters zwijgen, de spotters houden hun mond, de vrouwen kunnen niet troosten. Niemand, maar dan ook niemand kijkt nog naar Jezus, de Zoon van de allerhoogste God. Zelfs Zijn vader in de hemel heeft Zijn handen van Hem afgetrokken, Zijn hoofd omgedraaid. De Heere Jezus is verlaten van God en mens, dat is de hel. Eindelijk na drie eindeloze uren is de strijd voorbij. Het wordt weer licht rondom het kruis. Dan klinkt ook Jezus' stem: 'Ik heb dorst!' Snel springt één van de soldaten op, doopt een spons in de zure wijn, steekt hem op een rietstok en houdt hem aan de lippen van Jezus. Nu is dan toch echt het lijden voorbij. Vol en krachtig roept Jezus het uit over Golgotha: 'Het is volbracht!' De strijd is gestreden. 'Vader, in Uw handen beveel Ik Mijn geest.' Dat betekent: Vader, Ik heb Uw wil gedaan, Ik heb de straf gedragen voor allen die in Mij geloven! Vader, Ik ben gevangengenomen, Ik heb geleden, Ik ben gekruisigd en nu zal Ik sterven. Ik leg Mijn leven terug in Uw handen. Dan wordt het stil aan het middelste kruis. De Heere Jezus buigt het hoofd en sterft. De Zoon van God, de Verlosser, heeft het volbracht.

GESTORVEN, GEEN BEEN GEBROKEN

Niet lang daarna haasten de overpriesters zich voor de derde keer die dag naar het paleis van Pilatus. Die kruiselingen, daar gaat het om. Straks wordt het avond, vrijdagavond, dat betekent het begin van de sabbat, de heilige dag van de Joden. Maar net buiten Jeruzalem staan nog steeds drie kruisen met daaraan de drie lichamen. Kan Pilatus geen opdracht geven de benen van de kruiselingen te breken, zodat ze sneller sterven, dan kunnen de lichamen nog op tijd begraven worden. Al snel zijn de soldaten op pad. Opdracht is opdracht. Inderdaad zijn de kruiselingen nog in leven. Snel doen de soldaten hun werk, maar als ze bij het middelste kruis komen, kijken ze eerst eens goed. Deze lijkt wel al te zijn gestorven. Voor alle zekerheid duwen ze de punt van hun speer in Jezus' zij. Bloed en water, overleden dus. Ook dit stond al geschreven in het Oude Testament. Van het paaslammetje mocht geen botje gebroken worden (zie Ex. 12: 46). De Heere Jezus is geen paaslammetje, maar het Paaslam Dat de zonde van de wereld draagt.

BEGRAVEN

Het blijft een komen en een gaan vandaag bij het huis van Pilatus. Nu stapt er weer een deftige hoge raadsheer naar binnen. Het is Jozef van Arimathéa. Hij weet precies wat er vandaag allemaal gebeurd is. Hoe de hele Joodse raad Jezus veroordeelde. Maar niemand weet dat hij vandaag niet met het oordeel ingestemd heeft. En niemand weet dat hij in stilte een volgeling van Jezus is. Nu is de tijd van Jozef van Arimathéa gekomen. Hij zal er zelf voor zorgen dat Jezus, de Messias een eervolle begrafenis krijgt. Daarom stapt hij binnen bij Pilatus. Hij weet daar precies de weg. 'Stadhouder Pontius Pilatus, mogen wij het lichaam van Jezus van Nazareth van het kruis halen?' Onmiddellijk krijgt hij toestemming en dadelijk gaat hij op weg. Even daarna komt er nog een man aan lopen, Nicodemus. Nicodemus, ben je nu niet meer bang dan? Het is nog niet donker hoor. Straks zal iedereen weten dat jij Jezus hebt begraven, dat jij Zijn volgeling bent. Maar dat maakt voor Nicodemus nu niet meer uit. Hij heeft wel honderd pond specerijen, kruiden meegebracht. Dat is ongeveer 33 kilo. Jozef heeft een heel fijn kleed, lijnwaad, gekocht om Jezus' gestorven lichaam in te wikkelen. Met elkaar halen ze eerbiedig het lichaam van de Heere Jezus van het kruis en wikkelen het in de linnen doeken. Telkens stoppen ze wat specerijen tussen de wikkels zoals ze dat gewend zijn. Dan dragen ze het lichaam van de Heere Jezus de heuvel af, tillen het met zich mee een mooie tuin in. Daar leggen ze Jezus in een prachtig, nieuw graf, uitgehakt in de rots waar nog nooit een dode gelegen heeft. Een graf van een rijke. Zo komt het woord van de Bijbel weer uit wat in Jesaja geschreven staat: 'Want Hij is toen Hij dood was, onder de rijken geweest.' Haastig rollen ze een steen voor het graf. Het graf is dicht, niemand kan er nu nog bij. Dan begint de sabbat.

AFSLUITING

Goede vrijdag?! Jozef van Arimathéa, Nicodemus, Johannes, de vrouwen, het is maar de vraag hoe goed ze deze vrijdag vonden. Hun Meester, hun Heere, hun Heiland is gestorven aan een kruis. Is begraven in de hof en nu... is er stilte en verdriet. Toch noemen wij deze dag al honderden jaren Goede Vrijdag. En toch is het ook voor de vrouwen, voor Johannes, voor Nicodemus en ga zo maar door een Goede vrijdag geworden. Want juist op die dag is de schuld betaald, de straf voor de zonden gedragen. Zou dat niet goed zijn?

VERWERKING

- Behandel de bordvraag. 'Goede Vrijdag!?' Kunnen jullie uitleggen waarom deze vrijdag Goede Vrijdag wordt genoemd?
- Neem nogmaals de vijf stappen van vernedering door. Wat valt je op in de volgorde? Wat is het diepste punt van het lijden? Daarom staat het ook op het diepste punt. Denk je dat deze ladder af is? Waarom niet? Wat zal er over drie dagen gebeuren? Dan gaat de trap dus weer omhoog.
- Zing de aangegeven liederen.
- Gebruik het lied 'als ik in gedachten sta' en laat de kruiswoorden daaraan verbinden (zie verwerking website).
- Zet alle zeven kruiswoorden op een rij. Welke missen we vanmiddag? Wie weet hoe dat komt? (Zie website.)
- Je kunt de platen van de website gebruiken om de vertelling door de kinderen terug te laten vertellen. (Let op of dit bij je groep en je zondagsschool past i.v.m. afbeeldingen van de Heere Jezus.)